

Περίληψη - Summary

Μελικτώνης Νικόλαος: «Ο αρχαιομαρξισμός στον Μεσοπόλεμο. Ιδεολογικές διαφορές και συγκρούσεις του με το Κ.Κ.Ε. και η θέση του στο διεθνές κομμουνιστικό κίνημα».

Ο αρχαιομαρξισμός, η κίνηση δηλαδή γύρω από το περιοδικό *Αρχαίον Μαρξισμού*, που πρωτοκυκλοφόρησε το 1923, αποτέλεσε τον μαζικότερο πόλο της αριστερής αντιπολίτευσης στο Κ.Κ.Ε. κατά τη διάρκεια του Μεσοπολέμου. Στο πρώτο μέρος της εργασίας επιχειρείται σύντομη παρουσίαση της πορείας του αρχαιομαρξιστικού ρεύματος από τις καταβολές του, που τοποθετούνται αρκετά πριν το 1923 ως το 1934, οπότε διασπάστηκε η Κ.Ο.Μ.Λ.Ε.Α. Σε αυτό το διάστημα γίνεται ιδιαίτερη αναφορά στις ρίζες του αρχαιομαρξισμού και συγκεκριμένα στην προ της ίδρυσης του Σ.Ε.Κ.Ε. σοσιαλιστική οργάνωση νεολαίας της Αθήνας (1916), στην αριστερή τάση του ιδρυτικού συνεδρίου του Κόμματος (1918), στην ομάδα του περιοδικού *Κομμουνισμός* (1920-1921), που έδρασε αυτόνομα εκτός Σ.Ε.Κ.Ε. και επιζητούσε τη μετατροπή του σε ένα αμιγώς κομμουνιστικό κόμμα και στην εσωκομματική φράξια του «Πρώτου Πυρήνα» (1921-1924) με ηγέτη τον Φρατζίσκο Τζουλάτι, από την οποία προήλθε η αρχαιομαρξιστική κίνηση. Στο ίδιο κεφάλαιο παρουσιάζεται η οργανωτική ανασυγκρότηση του Αρχαίου που ακολούθησε την αλλαγή στην ηγεσία του με την αντικατάσταση του Τζουλάτι από τον Δημήτρη Γιωτόπουλο καθώς και η δράση της Κ.Ο.Μ.Λ.Ε.Α., από το 1930 ως το 1934. Ξεχωριστή αναφορά γίνεται στις τρεις κρίσεις που απασχόλησαν τον αρχαιομαρξιστικό χώρο («Τρίτη Κατάσταση» το 1927-1928, «φραξιονιστική κρίση» το 1929-1931 και διάσπαση της Κ.Ο.Μ.Λ.Ε.Α. το 1934). Το κεφάλαιο κλείνει με μια σύντομη αναφορά στην πορεία των κομμάτων που προέκυψαν μετά τη διάσπαση του 1934, του Κ.Α.Κ.Ε. του Δ. Γιωτόπουλου και της ομάδας του Γιώργη Βιτσώρη.

Στο δεύτερο μέρος της εργασίας παρουσιάζονται οι σχέσεις του αρχαιομαρξισμού με το Κ.Κ.Ε. από την εποχή της ομάδας του περιοδικού *Κομμουνισμός* και της αρχαιομαρξιστικής φράξιας ως την εποχή της Κ.Ο.Μ.Λ.Ε.Α. Ιδιαίτερη αναφορά γίνεται στη στάση του Αρχαίου κατά τις εκλογές και τα δημοψηφίσματα της συγκεκριμένης περιόδου (1919-1934) και στο φαινόμενο της βίας που χαρακτήρισε τις σχέσεις του Κόμματος και του αρχαιομαρξισμού. Στο τρίτο και τελευταίο κεφάλαιο της εργασίας επιχειρείται η παρουσίαση της θέσης που είχε η αρχαιομαρξιστική κίνηση στο διεθνές κομμουνιστικό κίνημα. Αρχικά γίνεται αναφορά στον τριτοδιεθνιστικό προσανατολισμό, που έχει τις ρίζες του ήδη από την εποχή του περιοδικού *Κομμουνισμός*. Στη συνέχεια, παρουσιάζεται η απομάκρυνση από τις αρχές της Κομιντέρν και η σταδιακή προσέγγιση του Αρχαίου στον Τρότσκι, που κατέληξε στην ένταξη της Κ.Ο.Μ.Λ.Ε.Α. στην Διεθνή Αριστερή Αντιπολίτευση, της οποίας αποτέλεσε σημαντικό μέλος. Το κεφάλαιο κλείνει με την ρήξη μεταξύ Γιωτόπουλου και Τρότσκι, που οδήγησε το αρχαιομαρξιστικό κόμμα στην αναζήτηση νέων συμμάχων στο διεθνές κομμουνιστικό και σοσιαλιστικό κίνημα. Στον επίλογο της εργασίας

παρουσιάζονται κάποια συμπεράσματα σχετικά με την ιδιαίτερη φύση του αρχαιομαρξιστικού ρεύματος και τη σχέση του με το Κ.Κ.Ε.

Meligkonis Nikolaos: «Archeiomarxism in the interwar period: its ideological differences and conflicts with the Communist Party of Greece (Κ.Κ.Ε.) and its position in the international communist movement»

Archeiomarxism, the movement that developed around the journal *Archive of Marxism (Archeion Marxismou)*, first published in 1923, was the most massive pole of the leftist opposition to the Κ.Κ.Ε. during the interwar period. The first part of the paper attempts to give a brief account of the course of the archeiomarxist movement from its origins, which can be traced to the period before 1923, until 1934, when the *Communist Organisation of Bolshevik-Leninists Archeiomarxists (Κ.Ο.Μ.Λ.Ε.Α.)* split. In this part, special reference is made to the roots of archeiomarxism, in particular to the Socialist Youth Organisation of Athens (1916), to the leftist tendency of the party's founding congress (1918), to the group of the journal *Communism* (1920-1921) -which acted autonomously outside of the Socialist Worker's Party of Greece (Σ.Ε.Κ.Ε.) and sought to transform it into a purely Communist party- and to the internal faction of the "First Core" (1921-1924), led by Francesco Giolati, from which the archeiomarxist movement originated. The same chapter presents the organizational reconstruction of the Archive that followed the change in its leadership with the replacement of Giolati by Dimitris Giotopoulos as well as the activities of Κ.Ο.Μ.Λ.Ε.Α. from 1930 to 1934. Special mention is made of the three crises that afflicted the archeiomarxist movement (the "Third Situation" in 1927-1928, the "factionist crisis" in 1929-1931 and the disintegration of Κ.Ο.Μ.Λ.Ε.Α. in 1934). The chapter concludes with a brief reference to the development of the parties that emerged after the 1934 split, namely the Communist Archeiomarxist Party of Greece (Κ.Α.Κ.Ε.) of D. Giotopoulos and the team of George Vitsoris.

The second part of the paper presents the relationship of archeiomarxism with the Κ.Κ.Ε. from the time of the *Communism* journal team and the archeiomarxist faction, to the time of Κ.Ο.Μ.Λ.Ε.Α. Particular reference is made to the position of the Archive during the elections and referendums of that period (1919-1934) and to the violence that characterized the relations of the Κ.Κ.Ε. with the *Archive*. The third and final chapter of the paper attempts to present the position of the archeiomarxist movement in the international communist movement. At first reference is made to the internationalist orientation, which dates back to the time of *Communism* journal. Next, the departure from the Comintern principles is presented and the gradual approach of the *Archive* to Trotsky, which resulted in the accession of Κ.Ο.Μ.Λ.Ε.Α. to the International Left Opposition, of which it was an important member. The chapter closes with the rift between Giotopoulos and Trotsky, who led the archeiomarxist party to seek new allies in the international communist and socialist movement. Finally, the paper

presents some conclusions about the particular nature of the archeiomarxist movement and its relationship with the K.K.E.